

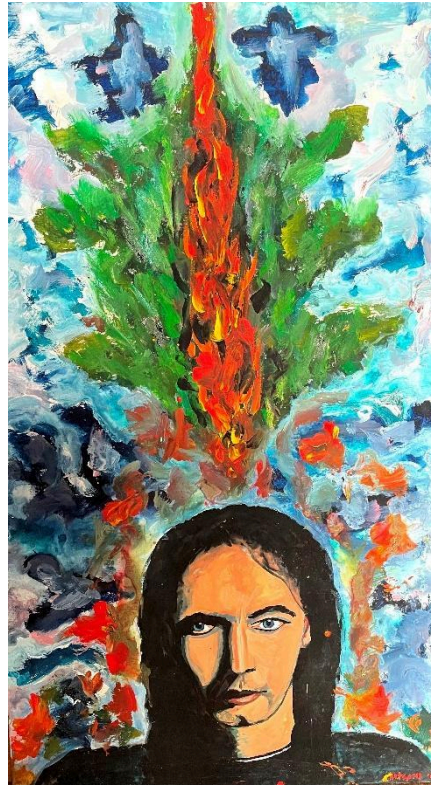
ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Κλιματική αλλαγή, εντυπώσεις και αποτυπώσεις

(Δημιουργός Ελένη Κ. Παπαδοπούλου)

1

Εικόνα 1 "Ο κύριος Leibnitz προβληματίζεται"

Εικόνα 2 "Μάνα. Παιδιά. Νερό"

ΚΕΙΜΕΝΑ

Κείμενο 1

Το έργο με τίτλο «Ο κ. Leibnitz προβληματίζεται», Ακρυλικό, 90X50cm, 2016, της Τάσσας Μπιτσάνη -Πέτρου¹, εκφράζει τον προβληματισμό για το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών που επέρχονται ως συνέπεια αυτού · πιο συγκεκριμένα αναφέρεται στο θέμα των πυρκαγιών και της καταστροφής των δασών, το οποίο συνδέεται άμεσα με το πρόβλημα της ερημοποίησης, της μικρότερης παραγωγής οξυγόνου, της μικρότερης απορρόφησης του CO₂, και της διαταραχής της οικολογικής ισορροπίας του πλανήτη.

Στον πίνακα απεικονίζεται ο Leibnitz, ο μεγάλος Γερμανός φιλόσοφος και μαθηματικός, που είναι πιο γνωστός για την αισιοδοξία του, δηλαδή το συμπέρασμά του ότι το Σύμπαν μας είναι, σε μια περιορισμένη έννοια, το καλύτερο δυνατό που θα μπορούσε να δημιουργήσει ο Θεός. Απεικονίζεται όμως σκεπτικός και προβληματισμένος για το μέλλον του πλανήτη, καθώς διαβλέπει ότι οι φλόγες που καταστρέφουν το δάσος πίσω του, πιθανώς να καταστρέψουν και την ίδια τη δημιουργία του Θεού, δηλαδή τον Άνθρωπο και τη Φύση.

Οι μαύρες σκέψεις που ξεπηδούν από το μυαλό του, σε συνδυασμό με τα δυνατά χρώματα στην επάνω ζώνη του έργου που παλεύουν μεταξύ τους- το κόκκινο της φωτιάς, το πράσινο του δάσους και το μπλε του ουρανού - δημιουργούν ένταση, καθώς παλεύει η Καταστροφή με την Ελπίδα....

Κείμενο 2

«Μάνα. Παιδιά. Νερό»

Στο έργο «Μάνα. Παιδιά. Νερό», 70X100, Μικτή τεχνική, 2010, της Τάσσας Μπιτσάνη -Πέτρου, μια μάνα αγκαλιασμένη με τα δυο της παιδιά έχει παρασυρθεί από πλημμύρα που κατέστρεψε όχι μόνο το σπίτι της, αλλά και ολόκληρο το χωριό της. Τα ορμητικά νερά απειλούν το μέγιστο δώρο της Ζωής, το μέλλον τους είναι άδηλο, η μάνα αγωνιά για τη ζωή των παιδιών της και ο τρόμος φαίνεται στα μάτια τους. Τα χρώματα σκούρα και σχεδόν αυτόνομα φανερώνουν την επικινδυνότητα της κατάστασης, τη φτώχεια, την απελπισία, την απειλή της ζωής...

Επακόλουθο της κλιματικής αλλαγής, οι πλημμύρες πλήττουν συχνά όλες σχεδόν της χώρες του πλανήτη και αφήνουν πίσω τους δυστυχία, απελπισία, απώλεια... Ο συνεχής αγώνας για τη μείωση αυτών των επιπτώσεων είναι ο μόνος δρόμος...

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Συζητήστε ποια πρώτη εντύπωση σάς δημιουργούν οι πίνακες της Τάσσας Μπιτσάνη -Πέτρου.
2. Σύμφωνα με το μοντέλο Perkins (για το μοντέλο Perkins γίνεται εκτενής αναφορά στην ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΓΛΩΣΣΑ) κατά τη δεύτερη φάση της παρατήρησης ενός έργου τέχνης, ο θεατής αναζητάει συμβολισμούς και νοήματα. Ποιο είναι, κατά την άποψή σας, το μήνυμα που στέλνει η ζωγράφος με τους παραπάνω πίνακες; Να συντάξετε ένα άρθρο για την ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σας με τίτλο: *Περιβαλλοντικά νοήματα και σύμβολα στην Τέχνη*.
3. Αφού δείτε την εικόνα 1 και διαβάσετε το κείμενο 3, να γράψετε μία παράγραφο με σύγκριση και αντίθεση και με θεματική περίοδο Ο φιλόσοφος Leibnitz δικάζεται...

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Η Βιογραφία του Leibnitz

Ο Γκότφριντ Λάιμπνιτς (Gottfried Leibnitz) γεννήθηκε το 1646 στη Λειψία και πέθανε στο Αννόβερο το 1716. Ήταν όχι μόνο γερμανός φιλόσοφος αλλά και επιστήμονας, μαθηματικός, διπλωμάτης, φυσικός, ιστορικός, βιβλιοθηκονόμος και διδάκτορας των λαϊκών και εκκλησιαστικών Νομικών. Ο Λάιμπνιτς ήταν ένας από τους βασικούς φιλοσόφους του 17ου και του 18ου αιώνα και θεωρείται ως καθολικό πνεύμα της εποχής του (*homo universalis*): έχει αποκληθεί «ο πολυμαθέστερος ανήρ μετά τον Αριστοτέλη»).

Ο πατέρας του ήταν νομικός και καθηγητής της ηθικής φιλοσοφίας, ενώ η μητέρα του ήταν κόρη νομικού. Ο Λάιμπνιτς ήταν σε μεγάλο βαθμό

αυτοδίδακτος διαβάζοντας στη περιεκτική βιβλιοθήκη του πατέρα του και μελετώντας τα Ελληνικά και τα Λατινικά από μόλις οχτώ χρονών. Στα δώδεκα του ανέπτυξε ήδη τις αρχές μιας μαθηματικής νοηματικής γλώσσας εξετάζοντας λογικά προβλήματα.

Άρχισε να σπουδάζει στο πανεπιστήμιο της Λειψίας φιλοσοφία, αλλά αργότερα πήρε μεταγραφή στο πανεπιστήμιο της Jena γιατί ήθελε να ασχοληθεί με πυθαγόρεια προβλήματα κοντά στο μαθηματικό, φυσικό και αστρονόμο Erhard Weigel. Έφυγε όμως ξανά για το πανεπιστήμιο της Νυρεμβέργης για να σπουδάσει Νομικά. Σε ένα από τα ταξίδια του γνωρίστηκε με τον φιλόσοφο Σπινόζα.

Στη διάρκεια παραμονής του στο Παρίσι και στο Λονδίνο στα έτη 1672-1676 ως διπλωματικός εκπρόσωπος, μελέτησε τα Μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες της εποχής του.

Κατά την παραμονή του στο Παρίσι (1672-1676), εισάγεται στον κόσμο της νέας επιστήμης και γνωρίζει τους σημαντικότερους εκπροσώπους της, φτάνει στην ανακάλυψη του απειροστικού λογισμού και θέτει τα θεμέλια του συστήματός του. Ο απειροστικός λογισμός του χρησιμεύει για την εφαρμογή των μαθηματικών στη φυσική και με την ανακάλυψη αυτή ξεπερνά τον Ντεκάρτ στα μαθηματικά. Για τον Λάιμπνιτς, και σε αυτό συμφωνεί με τον Σπινόζα, το σώμα δεν αποτελεί παθητική ύλη (δηλ. το σώμα δεν κινείται επειδή του δίνει εντολή ο νους). Η τάξη του πνεύματος και η τάξη του σώματος και της πράξης, ενώ λαμβάνουν χώρα αυτόνομα, συμφωνούν χωρίς η μία να επιβάλλεται ή να ανάγεται στην άλλη.

Ο Λάιμπνιτς είχε προσέξει τη μονομέρεια των προηγούμενων φιλοσοφικών θεωριών, κατάλαβε πως έπρεπε να υπερβεί τις αντιθέσεις που υπήρχαν στις βασικές έννοιές τους, αναγνώρισε την προοπτική για τη γνώση που προσφέρει η παρατήρηση των φαινομένων και προσέγγισε σε μία πανθειστική θεώρηση.

Στην εποχή του ήδη είχαν διατυπωθεί οι εντυπωσιακοί νόμοι για την περιγραφή της κίνησης των σωμάτων επάνω στη γη αλλά και για τις τροχιές των ουράνιων σωμάτων (Κοπέρνικος, Κέπλερ, Γαλιλαίος, Νεύτων) και είχαν πληθύνει οι φωνές και τα βιβλία που εξέφραζαν τις προοπτικές του ανθρώπινου πνεύματος όταν αυτό ερευνά τη φύση και βασίζεται σε παρατηρήσεις της εμπειρίας και την αμφισβήτηση των παραδοσιακών θεολογικών απόψεων (όπως ο Φρ. Μπέϊκον και ο Λοκ).

Η ύλη από μόνη της, όπως τη νοούσαν ο Ντεκάρτ και από τους πρώτους ο Δημόκριτος, δεν ήταν κάτι αυτενεργό και η δομή της τότε ήταν τελείως άγνωστη. Ο ρόλος της ύλης περιοριζόταν στην εξωτερική μετατόπιση και η ύπαρξη της νόησης δεν μπορούσε να εξηγηθεί με τέτοια (μηχανική)

δραστηριότητα, ιδιαίτερα εκείνα τα χρόνια, όπου επικρατούσε η πιο αρχαία άποψη για το πνεύμα, σαν κάποια άυλη ουσία ή σαν μια υπερφυσική δύναμη.

Ο Λάιμπνιτς διατύπωσε φιλοσοφικές θεωρίες με στόχο να συμφιλιώσει τη θρησκεία με τη φιλοσοφία και τις φυσικές επιστήμες και γενικότερα να διευθετήσει φιλοσοφικές αντιφάσεις.

Π.χ. ένα αίτιο δεν μπορεί να έχει την ίδια φύση με τη δράση που προκαλεί, οπότε ο θεός βρίσκεται έξω από την αιτιοκρατική εξάρτηση αίτιο-δράση και όχι ως πρώτο αίτιο αυτής της αλυσίδας.

Διατύπωσε, επίσης, σημαντικά στοιχεία της Θεωρίας της Αιτιολογίας, εγκαινιάζοντας την ιστορία της Μαθηματικής Λογικής που διατυπώθηκε αργότερα σε αυστηρή μορφή από τον Ράσελ.

Σ' όλη του την πορεία αγωνιζόταν για την επανένωση της προτεσταντικής και της καθολικής εκκλησίας και για τη διάδοση των θετικών επιστημών με την ίδρυση κατάλληλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Το 1684 δημοσίευσε ο Λάιμπνιτς τις «**Αρχές του Διαφορικού Λογισμού**», ερχόμενος έτσι σε σύγκρουση με τον Νεύτωνα, ο οποίος διεκδικούσε την πατρότητα αυτών των ιδεών. Το 1693 ακολούθησε η εισαγωγή από τον Λάιμπνιτς της έννοιας της ορίζουσας στα Μαθηματικά και η ανάπτυξη τού δυαδικού συστήματος με τα ψηφία 0 και 1. Εκτός από φιλόσοφος και μαθηματικός, ο Λάιμπνιτς ήταν επίσης φυσιοδίφης και τεχνικός. Το 1673 κατασκεύασε μία αριθμομηχανή, η οποία βρίσκεται σήμερα σε τεχνικό μουσείο της Γερμανίας.

Ο Λάιμπνιτς διέθετε το σπάνιο προνόμιο μιας παιδείας που περιλάμβανε τη γνώση της αρχαίας φιλοσοφίας, της λατινικής γραμματείας και του αριστοτελικού σχολαστικισμού· ήταν προσεκτικός μελετητής των σύγχρονών του θεωριών και φιλοσοφικών συστημάτων και επιπλέον διέθετε μια πλούσια εμπειρία των πολιτικών πραγμάτων. Αντιλήφθηκε όμως ότι καμία επιστημονική θεωρία, κανένα φιλοσοφικό σύστημα και καμία αρχή, είτε πολιτική είτε θρησκευτική, δεν εκπληρώνει από μόνη της τις προϋποθέσεις για την πολύπλευρη σύλληψη και αντιμετώπιση των νέων σύνθετων προβλημάτων. Στο ύστερο και πιο ώριμο έργο του, τη «**Μοναδολογία**» (1714), συνθέτει σε ένα σύστημα την αποδεικτική επιστήμη, τη φιλοσοφία και την ηθική· τη μηχανιστική φυσική με το ύψιστο αγαθό, τις μονάδες στον βέλτιστο δυνατό κόσμο.

Ο Λάιμπνιτς εκφράζει τη σύλληψη ενός κόσμου που διέπεται από την «**αρχή του βελτίστου**»· σύμφωνα με αυτή την αρχή, ο κόσμος διέπεται από γενικές αρχές και κανόνες και προβάλλεται το καθεστώς συμφωνίας μέσα στην πολλαπλότητα των αυτόνομων μονάδων. Αυτή η αισιοδοξία, την οποία

διακωμώδησε ο Βολταίρος διακρίνοντάς την και στον Ρουσσώ, καλύπτει σαν μάσκα την ανησυχία απέναντι στον πόλεμο ανάμεσα στα θρησκευτικά δόγματα και τα διαφορετικά φιλοσοφικά και επιστημονικά κριτήρια.

Μερικά λόγια του Λάιμπνιτς

* «Ευτυχισμένη ζωή δεν υπάρχει. Υπάρχουν μόνο ευτυχισμένες ημέρες.»

Πηγή: <https://sciencearchives.wordpress.com/2013/04/09/%CF%8C-%CE%AC-%CF%8C-i/>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Αφού διαβάσετε τη βιογραφία του Leibnitz (κείμενο 3), με την ομάδα σας να γράψετε ένα μονόλογο του Leibnitz που στέκεται αμήχανος μπροστά σε μια ολοσχερή καταστροφή του δάσους από πυρκαγιά.
2. [Ο Αγαθούλης](#) είναι ένα σατιρικό και πολύπλευρο φιλοσοφικό διήγημα που εμπνεύστηκε ο Βολταίρος με κύριο πυρήνα την αντιμετώπιση της - θεωρίας του Leibniz ότι ο κόσμος μας είναι ο καλύτερος από ένα σύνολο πιθανών κόσμων και ότι η θεία πρόνοια πάντα φροντίζει για το καλό μας. Να δημιουργήσετε ένα σατιρικό [διάλογο](#) με κεντρικούς ήρωες τον Leibnitz και τον Βολταίρο καθώς κάνουν περίπατο σε καμένο δάσος της Εύβοιας.

Κείμενο 4

Τουλάχιστον 81 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και δεκάδες αγνοούνται στη Γερμανία και στο Βέλγιο, έπειτα από έντονες πλημμύρες που μετέτρεψαν τα ρέματα και τους δρόμους σε χειμάρρους, παρασύροντας αυτοκίνητα και προκαλώντας την κατάρρευση κτιρίων. Ένα εξαιρετικά αργοκίνητο βαρομετρικό χαμηλό προκάλεσε την υπερχειλίση ποταμών και φραγμάτων, με καταστροφές πρωτοφανούς έκτασης στα κρατίδια της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας και της Ρηνανίας-Παλατινάτου. «Έχουμε νεκρούς, αγνοούμενους, ανθρώπους που ακόμη κινδυνεύουν. Δεν έχουμε ξαναδεί ποτέ κάτι τέτοιο», δήλωσε η πρωθυπουργός της Ρηνανίας-Παλατινάτου, Μαλού Ντράιερ. «Είναι πραγματικά τρομακτικό».

Οι επιχειρήσεις διάσωσης παρεμποδίστηκαν λόγω της διακοπής των επικοινωνιών σε τμήματα της περιοχής νοτιοδυτικά της Κολωνίας. Δεκαοκτώ άνθρωποι βρέθηκαν νεκροί στην επαρχία Αρβάιλερ και 70 άτομα αναφέρθηκε ότι αγνοούνται μετά την κατάρρευση αρκετών σπιτιών κατά τη διάρκεια της νύχτας στο χωριό Σουλντ στα νοτιοδυτικά της Κολωνίας. Οι Αρχές χρησιμοποίησαν φουσκωτά σκάφη και ελικόπτερα και ο γερμανικός

στρατός έστειλε 200 στρατιώτες και τεθωρακισμένα οχήματα για να ανοίξουν τους δρόμους και να βοηθήσουν στην επιχείρηση διάσωσης.

Οι βροχοπτώσεις περιορίστηκαν χθες το μεσημέρι, αλλά τα πλημμυρικά φαινόμενα μετατοπίστηκαν πιο κοντά στις εκβολές του ποταμού Ρήνου. Παράλληλα, φόβοι εκφράζονταν για την ευστάθεια φράγματος στην κοιλάδα Στάινμπαχ, της οποίας οι κάτοικοι απομακρύνθηκαν προληπτικά. Η Γερμανίδα καγκελάρια Αγκελα Μέρκελ σε δηλώσεις της από την Ουάσιγκτον, όπου βρισκόταν χθες, εμφανίστηκε συγκλονισμένη και εξέφρασε τη συμπάρασή της στις οικογένειες των νεκρών και των αγνοουμένων. «Η λέξη πλημμύρα δεν περιγράφει αυτό που συνέβη», είπε η Γερμανίδα καγκελάρια. Ο συντηρητικός υποψήφιος για την καγκελαρία και πρωθυπουργός του κρατιδίου της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, Αρμιν Λάσετ, απέδωσε τα ακραία καιρικά φαινόμενα στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Προέβλεψε πως «θα αντιμετωπίζουμε τέτοια γεγονότα ξανά και ξανά, και αυτό σημαίνει ότι πρέπει να επιταχύνουμε τα μέτρα προστασίας του κλίματος σε ευρωπαϊκό, ομοσπονδιακό και παγκόσμιο επίπεδο, επειδή η κλιματική αλλαγή δεν περιορίζεται σε ένα κράτος».

Στο Βέλγιο, περίπου 10 σπίτια κατέρρευσαν στο Πέπινστερ, αφού υπερχειλίσε ο ποταμός και περισσότερα από 1.000 σπίτια εκκενώθηκαν. Η κυκλοφορία στον ποταμό Μεύση διακόπηκε, καθώς υπήρχε μεγάλος κίνδυνος υπερχειλίσης.

Στην Ολλανδία οι υπερχειλίσεις των ποταμών έπληξαν πολλά σπίτια στη νότια επαρχία της Λιμβουργίας, όπου εκκενώθηκαν πολλές μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων. Τμήμα ενός από τους πιο πολυσύχναστους αυτοκινητοδρόμους της Ολλανδίας έκλεισε λόγω των πλημμυρών και τα τοπικά μέσα ενημέρωσης έδειξαν πλάνα μιας ομάδας παραθεριστών να βγαίνουν από παράθυρο ξενοδοχείου για να σωθούν.

Οι ασυνήθιστα έντονες καταιγίδες έχουν πλήξει και τη βορειοανατολική Γαλλία, όπου κατέστρεψαν δέντρα και προκάλεσαν το κλείσιμο δεκάδων δρόμων. Την ίδια στιγμή που η Δυτική Γερμανία κυριολεκτικά πνιγόταν, στην Ανατολική Γερμανία ο ήλιος έλαμπε και το θερμόμετρο έδειχνε 30 βαθμούς Κελσίου.

<https://www.kathimerini.gr/world/561435070/bivliki-katastrofi-me-dekades-nekroys-se-germania-velgio/> ανακτήθηκε 10/11/2021

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Οι πλημμύρες, όπως και οι πυρκαγιές, είναι ορισμένες από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και έχουν παγκόσμιο χαρακτήρα. Αφού δείτε τις εικόνες 1 και 2 και διαβάσετε το

κείμενο 4, να συντάξετε μία επιστολή με αποδέκτη τον Ο.Η.Ε. και περιεχόμενο την παρουσίαση των καταστροφών σε όλο τον κόσμο από πυρκαγιές και πλημμύρες ως συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Στην επιστολή σας, θα προτείνετε και τρόπους για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Κείμενο 5

Διάσκεψη ΟΗΕ για την Κλιματική αλλαγή - Πλούσιοι vs φτωχών

Η επίτευξη των στόχων για το κλίμα κατά την επικείμενη Διάσκεψη του ΟΗΕ, στη Γλασκώβη, απαιτεί συνεργασία μεταξύ πλούσιων και φτωχών κρατών. Ο λογαριασμός, ωστόσο, γίνεται όλο και πιο «αλμυρός».

Εδώ και χρόνια, πάνω από μία δεκαετία, οι πλούσιες χώρες -υπεύθυνες για το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου- έχουν δεσμευτεί να στηρίξουν οικονομικά τα φτωχότερα κράτη σε μία δύσκολη συμπόρευση προς μία ακριβή, πράσινη μετάβαση των οικονομιών τους.

Από το 2009, στη Σύνοδο της Κοπεγχάγης για το Κλίμα, οι ΗΠΑ, η Ευρώπη και άλλα ανεπτυγμένα κράτη δεσμεύτηκαν προς αυτή την κατεύθυνση, με τη διάθεση βοήθειας ύψους τουλάχιστον 100 δισεκατομμυρίων ετησίως, αρχής γενομένης από το 2020 και μέχρι το 2025. Το 2015, στην κομβική Συμφωνία του Παρισιού για το Κλίμα, επαναδεσμεύτηκαν στο στόχο. Οι υποσχέσεις έμειναν όμως στα χαρτιά.

Τώρα, μεσούσης της πανδημίας και παραμονές της κρίσιμης Διάσκεψης του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή (COP26), που αρχίζει την Κυριακή και ολοκληρώνεται στις 12 Νοεμβρίου, στη Γλασκώβη, **επίσημο σχέδιο** μεταθέτει χρονικά την επίτευξη του στόχου των 100 δισεκατομμυρίων δολαρίων το νωρίτερα το 2023.

Στο μεσοδιάστημα, οι ανεπτυγμένες οικονομίες ήδη επιταχύνουν -με φόντο και την εκτίναξη των τιμών ενέργειας- τη δική τους δαπανηρή μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα, το 2050.

Χωρίς ωστόσο τις φτωχότερες χώρες εντός αυτού του «κάδρου», η προοπτική τήρησης των στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού θα γίνεται ολοένα και πιο μακρινή, τονίζουν ειδικοί, ενώ τα χρονικά περιθώρια για την ανάσχεση της υπερθέρμανσης του πλανήτη στενεύουν επικίνδυνα.

Ήδη προβλέπεται ότι, απουσία των κατάλληλων υποδομών, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στις αναπτυσσόμενες οικονομίες θα αυξηθούν απότομα τις επόμενες δεκαετίες, την ώρα που ο ανεπτυγμένος κόσμος θα

βρίσκεται κοντά πια στην επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών άνθρακα (Net Zero).

Κοντολογίς, προειδοποιούν περιβαλλοντολόγοι, ελλοχεύει ο κίνδυνος επιβράδυνσης των χρονικά ήδη οριακών συλλογικών προσπαθειών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, εξαιτίας των ανισοτήτων μεταξύ ανεπτυγμένων και φτωχότερων κρατών (των ίδιων λίγο-πολύ που σήμερα συνεπάγονται δυσανάλογη πρόσβαση τα εμβόλια κατά της Covid-19, με αποτέλεσμα να παρατείνεται κι άλλο η πανδημία, όπως προειδοποίησε προ ημερών ο ΠΟΥ).

Μοιραία, δε, παράλληλα με τα προβλήματα, αυξάνεται και το κόστος...

Καθώς οι συνθήκες -κλιματικές, κοινωνικές και οικονομικές- αλλάζουν στον πλανήτη, τα «ανοιχτά» μέτωπα πολλαπλασιάζονται και εντείνονται οι προκλήσεις.

Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι τα όλο και πιο ακραία καιρικά φαινόμενα απειλούν ήδη υφιστάμενες υποδομές και αλλάζουν τις προδιαγραφές για τις νέες.

Σε πολλά αναπτυσσόμενα είναι απλά ανύπαρκτες, εν μέσω μιας όλο και πιο έντονης αστικοποίησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Αφρική.

Με φόντο τα υψηλά ποσοστά γεννήσεων και της φυγής μεγάλου μέρος του αγροτικού πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα -απόρροια σε μεγάλο βαθμό και των οικονομικών επιπτώσεων της υπερθέρμανσης του πλανήτη- στα εδάφη της πολυπληθέστερης και δεύτερης μεγαλύτερης σε έκταση ηπείρου υπάρχουν ήδη 86 από τις 100 ταχύτερα αναπτυσσόμενες πόλεις στον κόσμο.

Τουλάχιστον 79 από αυτές, συμπεριλαμβανομένων 15 πρωτευουσών, αντιμετωπίζουν ακραίους κινδύνους λόγω της κλιματικής αλλαγής και της έλλειψης υποδομών.

Ειδικοί τονίζουν ότι η όλο και πιο έντονη αστικοποίηση και η κάλυψη των αυξημένων αναγκών από αυτές τις δημογραφικές πιέσεις αποτελούν μία νέα, και δη επείγουσα πρόκληση για την αειφόρο αστική ανάπτυξη στον 21ο αιώνα. Και δη, εν μέσω απαισιόδοξων προβλέψεων για μαζικά κύματα περιβαλλοντικών μεταναστών μέσα στις επόμενες δεκαετίες

Νέτα-σκέτα, σε διεθνή συνάντηση για το κλίμα στο Λονδίνο, τον Ιούλιο, η υπουργός Περιβάλλοντος της Νότιας Αφρικής, Μπάρμπαρα Κρίσι, προειδοποίησε τις πλούσιες χώρες ότι για να απομακρυνθούν πλέον τα φτωχότερα κράτη από τα ορυκτά καύσιμα απαιτούνται πολλαπλάσια ποσά από όσα υπολογίζονται σήμερα.

Η ίδια έκανε τότε λόγο για περισσότερα από 750 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως. Τον Σεπτέμβριο, τα αφρικανικά κράτη ανέβασαν κι άλλο τον «λογαριασμό», που λέγεται ότι θα παρουσιάσουν στη Γλασκώβη, στα 1,3 τρισεκατομμύρια δολάρια ετησίως έως το 2030.

Μπροστά στο εξελισσόμενο αυτά «παζάρι» -κι ενώ τα χρονικά περιθώρια για τη λήψη μέτρων κατά της κλιματικής αλλαγής στενεύουν- οι πλούσιες χώρες επιδιώκουν αύξηση των ιδιωτικών πόρων, αλλά και κεφάλαια από χώρες μεσαίου εισοδήματος, που είναι μεγάλοι ρυπαντές, πρωτίστως δε η Κίνα.

Οι οιωνοί δεν είναι οι καλύτεροι. Ήδη, το συνολικό ύψος της χρηματοδότησης, οι όροι της -ειδικά ως προς τις δανειοδοτήσεις- και το χρονοδιάγραμμα διάθεσης των κεφαλαίων εξελίσσεται σε ένα από τα μεγάλα «αγκάθια» της COP26, από την οποία ούτως ή άλλως θα... λάμπουν δια της απουσίας τους αρκετοί ξένοι ηγέτες, συμπεριλαμβανομένων των προέδρων της Κίνας και της Ρωσίας.

Μαργαρίτα Βεργολιά

<https://www.ot.gr/2021/10/29/green/klimatiki-allagi/diaskepsi-oie-gia-tin-klimatiki-allagi-plousioi-vs-ftoxon/> ανακτήθηκε 10/11/2021

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Στο κείμενο 5 να εντοπίσετε τα σχόλια της δημοσιογράφου. Είναι σωστός, κατά την άποψή σας, ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζει την είδηση;
2. Ποιο είναι το βασικό εμπόδιο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με το κείμενο 5; Να δημιουργήσετε μία αφίσα με το πρόγραμμα [canva](https://www.canva.com/) για τη Διάσκεψη του Ο.Η.Ε. όπου θα προοιωνίζεται η θετική της έκβαση.

ΚΕΙΜΕΝΟ 6

Μιχάλης Γκανάς

Στα καμένα

Οι στίχοι αυτού του τραγουδιού, που υπήρξε αρκετά δημοφιλές στη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, αναφέρονται στις καταστροφικές συνέπειες των πυρκαγιών. Αν και το θέαμα των καμένων δέντρων προκαλεί θλίψη, ο ποιητής επιμένει στην πραγματοποίηση της κυριακάτικης εκδρομής, προτρέποντας τη σύντροφό του αλλά και κάθε άνθρωπο, να βγουν έξω από τη μόνωση του σπιτιού τους και την εικονική πραγματικότητα της τηλεόρασης, αποκαθιστώντας ξανά τη δημιουργική ανθρώπινη επικοινωνία.

Έλα να πάμε στα καμένα,

στον Υμηττό και στην Αυλώνα,
πουλιά και πεύκα συλλογίσου
ενός καμένου παραδείσου,
δέντρα που ήτανε φαντάσου
και στη σκιά τους ξεκουράσου.

Έλα και πάρε με μαζί σου
στην κυριακάτικη εκδρομή σου,
βγάλε με στο κλωρό κορμί σου,
στις εκβολές του παραδείσου.

Έλα να πάμε στα καμένα,
δε μας χωράει πια το σπίτι,
έρχονται δύσκολες ημέρες
μουτζουρωμένες σαν Δευτέρες,
έρχονται φλόγες απ' τα δάση
και μια φωτιά να μας δικάσει,
μέσα στο πύρινό της χνότο,
από τον έσχατο ως τον πρώτο.

Έλα να βγούμε απ' το σπίτι
ξανά σε δρόμους και πλατείες,
πάρε και τα παιδιά μαζί σου
εδώ, στο χείλος της αβύσσου,
κι άφησε μόνη στο τραπέζι
την τηλεόραση να παίζει,
να δείχνει έγχρωμο τον πόνο

δίπλα σ' ένα φιλέτο τόνο,
να δείχνει φονικά και φλόγες,
τσόντες, πολιτικούς και ρώγες,
ενώ εμείς θα 'χουμε φτάσει
στο σταυροδρόμι του εξήντα*
με τα παιδάκια μας στον ώμο,
για να μας δείχνουνε το δρόμο.

Μ. Γκανάς, Στίχοι, Μελάνι

<https://www.youtube.com/watch?v=wGQmP9lJi84>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Πώς συνομιλούν οι πίνακες της Τάσας Μπιτσάνη -Πέτρου (εικόνες 1 και 2) με τους στίχους του Μιχάλη Γκανά (κείμενο 6); Να εντοπίσετε ομοιότητες και διαφορές.
2. Να συνθέσετε ποιήματα χαϊκού με θέμα: «Νοσταλγώ τη φύση», χρησιμοποιώντας και μετασχηματίζοντας λέξεις από το τραγούδι του Γκανά. Εναλλακτικά, μπορείτε να εμπνευστείτε από τους πίνακες της Τάσας Μπιτσάνη -Πέτρου και να δημιουργήσετε ποιήματα σε ελεύθερο ή έμμετρο στίχο.